

A painting in a soft, impressionistic style. A person in a long coat stands with their back to the viewer, looking out over a body of water. A dog sits beside them. They are positioned under the shade of a large, thick-trunked tree. The background shows a distant shoreline with trees under a pale, hazy sky. The overall color palette is warm, dominated by yellows, greens, and browns.

A. den Uil - van Golen

Doolhof van het leven

DOOLHOF VAN HET LEVEN

A. den Uil-van Golen

*Doolhof van
het leven*

Citerreeks

© 2010 Citerreeks, Kampen
www.citerreeks.nl
Omslagillustratie en -ontwerp: Bas Mazur
ISBN 978 90 5977 552 7
NUR 340

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen, of op enige andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

1

Het is nog heel vroeg in de morgen. In de Achterstraat gaat een deur open. Hanneke stapt naar buiten en achter haar loopt Joris, de hond.

Blij springt hij om haar heen. Ze bukt zich en doet de halsband om. Even schudt hij met zijn kop, alsof hij zeggen wil: dat wil ik niet.

‘Kom Joris, we gaan eens even van de zonsopgang genieten. Het belooft een prachtige dag te worden.’

Ze stapt stevig door en even later loopt ze over het polderweggetje.

Ze loopt een dam op en blijft voor het hek staan. Een dunne mist hangt over de weilanden. Koeien zijn silhouetten en aan de horizon ziet ze vaag de eerste stralen van de zon. Geboeid kijkt ze naar dit prachtig natuurschilderij.

Zoals altijd raakt ze onder de indruk van Gods schepping. Ze zucht een paar keer diep en kijkt naar Joris, die aan haar voeten ligt.

‘Ach, kon ik eens onder woorden brengen wat ik op deze momenten voel, Joris.’

Hij kijkt haar met zijn prachtige ogen aan en ze aait hem over zijn kop.

‘Ik weet dat je me begrijpt, maar je kunt het niet zeggen. Wat ben ik blij met je. Ik kan altijd alles aan je vertellen en je luistert altijd zo geduldig. Je spreekt me nooit tegen en je vertelt het ook aan niemand door.’

Ze droomt weg en allerlei beelden gaan voorbij haar ogen.

Hoelang ze zo staat weet ze niet, maar ineens ziet ze langzaam de mist optrekken en het blijkt dat de koeien dichterbij staan dan ze had verwacht.

Ze begint tegen hen te praten en zoals altijd komen er een paar naar haar toe. De dieren kennen haar stem, want ze is er zo vaak. Het weidse polderland blijft haar trekken en boeien.

‘Kom Joris, we gaan verder. Er is vast nog meer moois te zien.’

De koeien lopen een eindje langs de sloot met haar mee. Joris trekt aan de riem, alsof hij zeggen wil: laat me nu toch los.

Hanneke loopt verder, totdat ze bij een dijk komt. Ze loopt die op en dan kijkt ze uit over het brede water.

Met haar handen in haar zij blijft ze staan. Joris ligt aan haar voeten.

Een paar schepen varen voorbij. Voor de rest is het nog erg stil. Alleen hoort ze wat vogels fluiten. Ze pakt een plastic tas uit haar jaszak, spreidt hem uit op de grond en gaat erop zitten. Direct gaat Joris tegen haar aan zitten en kijkt haar aan.

Ze lacht. ‘Ja joh, jij weet dat ik hier graag zit. Mooi alles, vind je niet?’

Hij geeft haar een lik over haar hand en gaat weer liggen.

Met haar hoofd in haar handen blijft ze zitten.

Langzaam vervaagt de omgeving en dan komen de

herinneringen. Even schudt ze met haar hoofd, alsof ze die herinneringen van zich af wil schudden. Het helpt niet, ze komen met alle hevigheid terug.

Ze gaat in haar karakteristieke houding zitten en geeft er zich aan over.

Een heel andere omgeving dringt zich aan haar op. Af en toe slaakt ze een diepe zucht.

Het geluid van een auto die met hoge snelheid voorbijrijdt, brengt Hanneke terug in de werkelijkheid. Haar hoofd bonst en ze moet zich met alle geweld beheersen om maar rustig te blijven. Joris is al opgestaan en loopt snuffelend wat rond.

Waarom komen die herinneringen steeds weer terug? Na al die jaren lijkt ze het nog steeds niet verwerkt te hebben. Ze kreunt even en duwt haar handen tegen haar brandende ogen.

Kom, ze moet sterk zijn. Ze kan er niets meer aan veranderen en ze moet verder. Ze slaat haar ogen naar boven en zegt zacht: ‘Heere, U hebt mij al die jaren geholpen. U zult me nooit in de steek laten.’

Ze pakt de riem van Joris en loopt de dijk af. Nu snel naar huis, want ze voelt haar lege maag.

Onderweg naar huis komt ze verschillende bekenden tegen die naar hun werk gaan. De meesten steken hun hand op als groet en zij beantwoordt die.

Ze loopt achterom en duwt de keukendeur open. Joris loopt direct naar zijn etensbak en kijkt haar vragend aan. Ze aait hem even over zijn kop en pakt het blik waar zijn eten in zit. ‘Zo joh, jij bent natuurlijk weer uitgehongerd.’

Ze pakt een ontbijtbordje uit de kast en zet dat op de keukentafel. Dan neemt ze een paar boterhammen uit

de broodtrommel en zet de waterkoker aan.

Joris ligt in zijn mand en volgt haar met zijn ogen.

‘Zo, nu eerst wat eten. Straks heb ik nog aardig wat te doen.’

Joris slaakt een diepe zucht. Het lijkt of hij weet dat Hanneke tegen zichzelf praat.

Het eten smaakt haar beter dan ze had verwacht. Dat komt natuurlijk door de heerlijke buitenlucht. Hoewel ze hier al zoveel jaren woont, verveelt de omgeving haar nooit.

Na het eten loopt ze naar boven. Joris is haar al voor en staat haar boven aan de trap kwispelend op te wachten.

Ze bromt: ‘Hoe vaak moet ik je nog zeggen dat je voorzichtiger de trap op moet gaan. Straks val je er nog een keer af en dan breek je je poten.’

Ze duwt hem opzij en gaat naar haar slaapkamer om het bed op te maken en wat rommel op te ruimen. Verschillende kledingstukken liggen nog over de stoel.

In gedachten verzonken pakt ze die op en hangt ze in de kast. Ze schuift wat klerenhangars opzij en pakt een doos die helemaal achter in de kast staat.

Haar hart begint wat sneller te kloppen als ze de doos opent. Een paar oude schriften komen eruit. Die zijn nog van haar lagereschooltijd. Ze legt ze op haar bed en dan haalt ze er voorzichtig nog iets uit. Haar handen trillen licht als ze het vastheeft. Even staat ze in tweestrijd. Zal ze het weer ongeopend terugleggen of...? Ze zucht een paar keer diep en gaat dan op haar bed zitten.

Joris zit alweer naast haar. Ze draait het boek om en om. Toch maar terugleggen? Nee, resoluut staat ze op en pakt een schaar uit haar nachtkastje. Ze knipt het bandje kapot en slaat het boek open. Met sierlijke let-

ters staat er op het schutblad: *Dagboek, gekregen van oma Sluiter voor mijn 18e verjaardag*. Een paar keer knippert ze met haar ogen. Waar is de tijd gebleven? Ze is nu vijfenvijftig, maar ze herinnert zich dit nog erg goed. Wat was ze altijd dol op oma Sluiter, de moeder van haar moeder. Als ze een vrije dag had, ging ze naar haar toe. Overal kon ze met haar over praten. Veel beter dan met haar moeder. Die was wel goed en lief voor haar, maar ze was altijd zo gesloten. Ze was verbaasd toen ze dit dagboek kreeg. Oma had haar gezegd dat er misschien nog eens een tijd zou komen dat ze graag wat opschreef. Toen kon ze het zich niet voorstellen, maar de woorden van oma waren maar al te zeer uitgekomen. Jammer, dat ze oma daar nooit deelgenoot van had kunnen maken. Hoewel, het was misschien wel beter zo.

Aarzelend slaat ze een bladzijde om en begint te lezen:

Eindelijk ben ik dan zover. Ik moet gewoon wat op gaan schrijven, want anders gaat het eerstdaags niet goed met mij. Een datum schrijf ik er niet boven. Het gaat er mij alleen maar om af en toe wat gedachten aan het papier toe te vertrouwen. Het zullen vaak momentopnamen zijn. Misschien verscheur ik het daarna direct, maar dan heb ik het in ieder geval geprobeerd.

Het is de laatste dagen zo'n warboel in m'n hoofd, dat ik soms niet goed meer kan denken. En slapen gaat helemaal niet goed. Daarom ga ik jou voorvallen vertellen vanaf mijn verkeringstijd met Joost. Misschien dat het me helpt om verder te gaan.

Ik ben nu alleen, want Joost is naar z'n werk. Ik wil gewoon het gevoel hebben dat ik tegen iemand praat en daarom geef ik jou, dagboek, een naam. Ik weet er ook al

een. Ik noem jou Antje, want zo heette mijn liefste oma, die vorig jaar overleden is.

Wat heb ik daar nog vaak verdriet over. Dan voel ik heimwee naar oma. Zij wist zoveel van mij en zij voelde mij zo goed aan. Ik merk dat herinneringen zich ineens aan mij opdringen. 'k Laat het maar zo en schrijf ze ook maar op. Oma Sluiter is niet zo lang ziek geweest; maar drie maanden. In die maanden ging ik bijna dagelijks bij haar op bezoek. Soms maar heel even, maar dat gaf niet. Als ik haar maar een kus gegeven had en haar even had gezien, was het goed.

Nooit had ik kunnen denken dat ze niet echt oud zou worden. Zeventig jaar vond ik veel te jong. Maar ik was wel erg jaloers op haar. Ze wist dat ze naar de Heere Jezus ging. Wat heeft ze mij met veel liefde op de dienst van de Heere gewezen. Een keer heeft ze gevraagd of ik haar lievelingspsalm wilde zingen. We waren maar samen en ik zei dat ik dat niet kon. Ze keek me met haar bruine ogen aan en zei dat ik het wél kon. Met haar handen in de mijne heb ik Psalm 22 vers 12 gezongen. Het ging en het was zo goed om samen te zijn. Oma voelde ook aan dat ik opstandig was, omdat zij zo'n pijn moest lijden. Ze heeft me toen verteld dat de Heere Jezus zoveel meer pijn heeft moeten lijden om haar zonden. En dat het maar voor even zou zijn, want als ze bij Hem mocht zijn, dan zou alles vergeten zijn. 'k Weet nog zo goed dat ik me die nacht in slaap gebuild heb. Ik ga niet verder schrijven over oma, want ik merk dat er dan zoveel emoties loskomen. Antje, ik leg je even weg, want het wordt me allemaal even te veel. Tot zo.

2

Het heeft toch langer geduurd dan ik dacht, maar nu ga ik je weer iets toevertrouwen. Je moet weten dat ik begonnen was iets te schrijven omdat we die week vijf jaar getrouwd waren! Maar omdat de herinneringen aan oma me te veel werden, kwam ik er niet aan toe. Nu ga ik weer een poging wagen.

Ik ontmoette Joost ruim zeven jaar geleden op een zangavond. Hij viel op door zijn lengte en zijn blonde krullenkop.

In de pauze kwam hij naar me toe en maakte een praatje. In de week erna belde hij mij verschillende keren en ik ging ook een avond met hem uit. Ik vond hem erg aantrekkelijk en het was wederkerig. Ik was echt in de wolken en vertelde het ook direct aan pa en ma.

Zij waren blij voor mij en ik keek uit naar de avond dat hij kennis zou komen maken. Die avond verliep toch niet zo goed als ik had gedacht. Ik vond mijn pa nogal afstandelijk en dat was ik helemaal niet van hem gewend. Hij was altijd zo spontaan en open.

Toen ik 's avonds naar boven ging, riep hij mij. Hij keek me ernstig aan en zei dat ik goed moest weten wat ik deed. Uiteraard verdedigde ik Joost en vroeg m'n pa wat er aan

hem mankeerde. Hij schudde toen een paar keer zijn hoofd en zei dat hij er geen goed gevoel bij had. Hij vond hem nogal zelfingenomen.

Ma zei niet veel en ik was eigenlijk een beetje boos op hen. Ze moesten eerst maar eens afwachten tot ze hem beter zouden leren kennen.

Een paar weken later ben ik met hem naar oma Sluiter geweest. Dat werd een gezellige avond, maar achteraf moest ik wel eerlijk zeggen dat Joost eigenlijk alleen aan het woord geweest was. Tot mijn verbazing duurde het een hele tijd dat oma tegen mij iets over Joost zei. En dat was eigenlijk precies hetzelfde als wat pa gezegd had. Ik wilde daar niet verder over nadenken, want ik was echt smoorverliefd op hem. Ik keek tegen hem op en voelde me overgelukkig dat zijn oog op mij gevallen was. Hij was als wees bij zijn grootouders opgevoed en toen die overleden waren, is hij op zichzelf gaan wonen. Hij was toen nog maar negentien jaar en toen wij verkering kregen, was hij vijfentwintig. En ik was net twintig, dus ik vond hem heel volwassen. Mijn pa en ma vonden het absoluut niet goed dat ik bij hem op de flat kwam. Ze hebben heel eerlijk uitgelegd waarom ze daar bezwaren tegen hadden en ik moest hun daar gelijk in geven. Maar toen ze het ook aan Joost vertelden, moest hij er hartelijk om lachen. Hij vond hen zeer conservatief en hij nam ze hun wantrouwen tegenover hem eigenlijk kwalijk. Ik moet je bekennen dat ik toch wel geregeld met hem mee ging naar zijn flat. Hij woonde in de stad niet ver van ons dorp. Zijn flat was smaakvol ingericht. Het verbaasde mij dat hij op deze leeftijd nog niet getrouwd was.

Hele gesprekken hebben wij in die flat gevoerd. Hij had een enorm brede belangstelling en hij had een veel hogere opleiding dan ik. Soms voelde ik me de mindere en kwamen twijfels in me op. Maar als hij me dan weer in zijn armen nam, voelde ik me overgelukkig. Toch moest ik na verloop

van tijd mijn pa en ma gelijk geven. Het werd soms moeilijk om op tijd weg te gaan. Hij claimde mij helemaal. Altijd vroeg hij wat ik die dag dacht te gaan doen. In het begin irriteerde me dat, maar al snel raakte ik eraan gewend.

Ik werkte op de administratie van een groothandelskantoor. Daar was ik na het behalen van het mulodiploma gaan werken en ik had het er reuze naar m'n zin. Ik speelde weleens met de gedachte om verder te gaan studeren, maar er kwam nooit iets van. Toen ik het er eens met Joost over had, zei hij heel beslist dat hij dat niet wilde.

En hij zei ook dat hij ervan uitging dat ik thuis zou blijven als we getrouwd waren. Dat vond ik wat vreemd en ik ging er ook tegen in. Maar hij was zo gedreven om mij uit te leggen dat het in de eerste plaats helemaal niet nodig was om te blijven werken, omdat hij een heel goede baan had. En hij vond het ook bijbels om thuis te blijven. Ik durfde er niets meer tegen in te brengen, maar het zat me niet echt lekker. Als ik in die tijd een vriendin had gehad, dan zou ik er met haar over hebben kunnen praten, maar die had ik niet. Mijn ouders hebben me altijd gestimuleerd om vriendinnen te zoeken, maar ik had er gewoon geen behoefte aan. Ik was enig kind en mijn ouders waren goed voor me en ik had thuis altijd zoveel te doen dat ik een vriendin nooit miste. Lezen was mijn grote hobby, waarschijnlijk m'n verslaving. Daarnaast ging ik vaak naar oma Sluiter. Zij bleef jong in haar doen en laten en we gingen vaak samen op stap. Mijn oma vroeg dan soms of ma ook mee-ging, maar die bleef liever thuis. Zodoende is m'n moeder altijd een beetje een vreemde voor me gebleven.

Maar ik merk dat ik weer afdwaal. Ik heb ook altijd zulke verwarde gedachten en die gaan overal en nergens heen. Om kort te gaan, na anderhalf jaar verkering zijn we getrouwd. M'n pa vond het veel te snel en ook oma

maakte de laatste tijd vaker een opmerking over Joost. Ik snapte echt niet wat ze bedoelden, want hij was gewoon goed voor mij. Een enkele keer kwamen de twijfels weer bij me opzetten, want zijn bezitterige houding naar mij toe verontrustte me weleens. Maar dan dacht ik dat het kwam doordat hij zo gelukkig was dat we elkaar gevonden hadden.

Een paar maanden voor we trouwden, waren we een dag weg geweest. We hadden genoten en 's avonds nam hij me nog even mee naar de flat. Hij had me zover gekregen dat ik het goed vond dat we niet veel nieuwe meubelen zouden kopen. Hij was namelijk hard aan het sparen om een huis te kunnen kopen op het platteland. Dat vond ik prima en omdat ik zijn smaak kon waarderen, had ik er ook geen moeite mee.

Die avond heb ik voor mezelf echt alles op alles moeten zetten, want Joost zei zoveel van me te houden dat hij me helemaal wilde bezitten. Even schrok ik van zijn heftigheid, maar ik bleef op mijn standpunt staan dat ik dat niet wilde voor we getrouwd waren. Hij smoorde m'n verweer met zijn kussen, maar vanbinnen riep ik naar God, of Hij me kracht wilde geven. Dat klinkt misschien overdreven, maar dat voelde ik toen echt zo. Op een gegeven moment liet hij me los en mompelde wat. Ik heb gevraagd of hij me naar huis wilde brengen en dat deed hij direct. Zonder me een kus te geven, liet hij me uit de auto stappen en reed met hoge snelheid weg. Ik heb die nacht niet erg veel kunnen slapen.

De volgende dag kwam hij weer en ik merkte helemaal niets meer aan hem. Hij was zoals altijd heel belangstellend en had alle aandacht voor me. Daarom verdwenen die nare gedachten weer snel.

De trouwdag was heel geslaagd. Op het gemeentehuis was het een zakelijke ceremonie met een oppervlakkig

praatje. Ik werd dus mevrouw De Hoogt. Tijdens de kerkdienst kregen we als trouwtekst mee: Ken Hem in al uw wegen. Foost was eigenlijk een beetje ontstemd, want hij vond de dominee veel te somber in zijn toonzetting. Ik was er juist erg van onder de indruk en ik merkte dat m'n ouders en oma het ook een fijne dienst vonden.

's Avonds hadden we een uitgebreid diner en daarna de receptie. Omdat Foost ook niet veel familie en vrienden had, was het geen drukke receptie, en om halftwaalf gingen we al naar huis.

Ik beleefde heerlijke maanden. Foost had alle aandacht voor me en ik genoot van het samenzijn. Ik hield zoveel van hem, dat ik bijna alles deed wat hij wilde. Ik wilde een zo goed mogelijke vrouw voor hem zijn, ook op seksueel gebied.

Gelukkig was ik op dat gebied goed voorbereid. Hoewel mijn moeder altijd erg stil was, had ze me wel genoeg boeken gegeven waarin ik van alles kon lezen.

En met oma kon ik daar heel open over praten. Het verbaasde mij vaak dat zij op haar leeftijd zo kon zijn.

Na een paar maanden kreeg ik geregeld kritiek op het eten dat ik kookte. Hij wilde graag dat ik elke dag verse groenten haalde en het liefst biologisch.

Op mijn verbaasde vragen legde hij een boek voor m'n neus met de opmerking dat ik dat maar moest lezen. Ik heb het geprobeerd, maar ik begreep er eerlijk gezegd niet zoveel van. Het was een uiteenzetting op niveau over al de voordelen van biologische groenten en fruit. Om ruzie te voorkomen, deed ik m'n best om het naar zijn zin te maken. Maar het gebeurde ook weleens dat ik gewoon niet alles kon krijgen wat ik hebben wilde.

Eens gebeurde het dat ik soep gekookt had. Ik had er ook nog een pakje doorheen gedaan en ik vond hem zelf erg lekker. Foost proefde en proefde nog eens en vroeg of het echt verse soep was. Ik vertelde hem eerlijk hoe ik de

soep gekookt had.

Zonder iets te zeggen, pakte hij zijn bord, gooide de soep terug in de pan, pakte die op en liep naar het toilet. Ik vroeg hem wat hij ging doen, maar hij gaf geen antwoord. Ik liep hem achterna en zag nog net dat hij de inhoud van de pan door het toilet spoelde. Verdwaasd keek ik hem aan en vroeg hem waarom hij dat deed. Zijn antwoord verwarde me nog meer, want hij zei dat hij niet ons beider leven wilde verkorten door ongezond te eten. Ik wist niets meer terug te zeggen, maar voor de eerste keer was hij een vreemde voor me.

Hanneke legt het dagboek naast zich neer en aait Joris over zijn kop. Hij geeft haar een lik over haar arm. Ineens zit ze naast hem op de grond en slaat haar armen om hem heen. Ze snikt. Joris blijft doodstil staan. Het lijkt of hij het aanvoelt.

Ze zucht een paar keer diep en staat op. Ze pakt een papieren zakdoek en snuit haar neus. Heeft ze er goed aan gedaan om het dagboek op te zoeken? Waarom heeft ze het niet verscheurd of verbrand? Diep in haar hart weet ze het antwoord. Ze is nog steeds niet los van het verleden en ze vraagt zich af of ze ooit zover zal komen. Ze neemt zich voor om het dagboek weg te doen als ze het helemaal gelezen heeft. Ze zal vast een moeilijke periode krijgen, maar dan heeft ze het misschien kunnen verwerken.

‘Kom Joris, we gaan naar beneden. Ik heb trek in een sterke bak koffie en jij zult ook wel dorst gekregen hebben.’

Voor ze naar beneden loopt, legt ze het dagboek onder haar kussen.

3

Hanneke staat lang voor haar slaapkamerraam en kijkt naar buiten zonder iets te zien. Ze is moe. Niet zozeer van het werken wat ze vandaag gedaan heeft, maar veel meer van het denken.

Als ze haar benen voelt, draait ze zich om, pakt het dagboek vanonder haar kussen en loopt ermee naar beneden. Joris ligt in zijn mand en licht even zijn kop op als ze de kamer in komt. Ze loopt naar de telefoon en trekt de stekker uit het stopcontact. Ze wil nu even niet gestoord worden.

Ze zet een glas vruchtensap voor zichzelf op de salontafel.

Ze pakt het dagboek en doet het open. Ze bladert even en begint te lezen.

Het duurde even voor ik je weer wat meer kon vertellen. Toen we bijna twee jaar getrouwd waren, kwam Joost op een keer heel enthousiast thuis met een advertentie, die hij op zijn werk uit een krant had geknipt. Daarin werd een huis te koop aangeboden. En niet zomaar een huis, nee, een huis waarvan hij altijd gedroomd had. Een soort droomhuis dus voor hem. Het huis stond beleemaal alleen in een polder,

ongeveer veertig kilometer verwijderd van de stad waar we woonden. Op de foto zag het er allemaal heel leuk en aantrekkelijk uit. Zijn enthousiasme werkte aanstekelijk en eer het avond was, had hij al gebeld en een afspraak gemaakt voor de eerstvolgende zaterdag. We zeiden niets tegen mijn ouders, want we wilden eerst meer weten. Het was inderdaad een vrij groot, goed onderhouden huis met een grote schuur en aardig wat grond eromheen. Je had er een prachtig uitzicht.

Ik verbaasde me over de zakelijke manier waarop Joost alles afhandelde. Het resultaat was dat hij nog ruim tienduizend gulden van de prijs af kreeg. Hij zegde de makelaar toe binnen drie dagen zijn beslissing door te geven. Opgewonden reden we direct door naar mijn ouders en vertelden het hun. Ma reageerde zoals altijd, met weinig woorden en niet echt enthousiast. Pa was al snel in een serieus en zakelijk gesprek verwickeld met Joost en vroeg hem naar allerlei details. Het leek dat pa gerustgesteld was, want toen we weggingen, zei hij dat het hem een goede koop leek.

Je begrijpt dat alles in een versneld tempo kwam. Joost wilde zo snel mogelijk verhuizen, maar ik had nogal wat bezwaren. Want ik wilde het wel volgens onze smaak inrichten. Volgens Joost hoefden we er weinig aan te doen. Het zag er allemaal keurig onderhouden uit en de meubels konden we meenemen. Verven konden we ook doen als we er woonden. Op mijn vraag of er dan geen nieuwe keuken en badkamer in mochten, reageerde hij erg geïrriteerd. Ik moest me maar eens meer realiseren dat we het al zo goed hadden. Hij had gekeken naar de badkamer en keuken en daar konden we het voorlopig makkelijk mee doen.

Weer kwam dat akelige gevoel in me op. Hield hij dan helemaal geen rekening met mijn voorkeur? Was het voor

hem alleen belangrijk om vrij te kunnen wonen? Toen ik het hem 's avonds een keer vroeg, kreeg ik zo'n uiteenzetting over de voordelen van een vrijstaand huis met de mogelijkheid om eigen groenten en fruit te gaan telen, dat ik niets meer durfde te zeggen.

Ik voelde me wel ellendig. En dat ellendige gevoel werd nog versterkt toen ik een paar dagen later bij mijn ouders was. Mijn vader was 's middags eerder thuis en vroeg wat bijzonderheden over het huis. Hij merkte aan mij dat mijn enthousiasme al behoorlijk gedaald was. Hij zei toen letterlijk: 'Foost heeft nu zijn bestemming gevonden. Ik raad jou aan om werk te zoeken. Niet voor hele dagen, maar in ieder geval dat je iets anders omhanden hebt, want anders vereenzaam je.'

Met een verdrietig gevoel ging ik naar huis. Foost was al thuis en hij verweet mij dat ik er niet was toen hij thuis kwam. Ik hoorde er altijd voor hem te zijn.

Stil ging ik het eten klaarmaken en ook 's avonds zei ik weinig. Foost bleef aan het praten over ons aanstaande huis. Hij had het al beleemaal voor elkaar. Hij wist precies te vertellen hoe de indeling en inrichting van alles zou worden.

's Avonds in bed vroeg hij me ineens of ik niet blij was dat we gingen verhuizen. Toen ik 'Ja, natuurlijk wel' zei, was zijn antwoord dat ik het dan maar moest laten merken. Die avond heb ik me in slaap gebuild. Foost stond zo ver bij me vandaan. En toch hield ik zo veel van hem. Maar op sommige punten kon ik hem gewoon niet bereiken.

Gelukkig had ik de komende tijd geen gelegenheid om te tobben. Er was zoveel te doen. Mijn ouders hielpen zoveel ze konden, maar altijd wanneer Foost erbij was. Het leek wel of hij niemand anders vertrouwde. Hij zei wat ze mochten doen en hoe hij het wilde hebben. Dat ging een paar weken goed. Totdat m'n vader het op een vrijdagavond zo beu was, dat hij zijn jas aantrok en tegen Foost zei: 'Nou

jongen, ik ga, en als jullie alles in orde hebben, komen we wel een keer kijken.'

Het leek alsof Joost niet begreep waarom pa en ma weggingen. Hij vond het prima en ging gewoon verder met zijn werk.

'k Zal er niet verder over uitweiden, want dan blijf ik schrijven. Ik heb me die avond weer in slaap gebuild. In ieder geval, na een paar maanden trokken we in ons droomhuis. Nee, nu ben ik niet helemaal eerlijk: het was het droomhuis van Joost. Steeds vaker merkte ik dat hij zijn ideeën op mij over wilde brengen. En hij ging er ook gewoon van uit dat ik het in alles met hem eens was. 'k Probeerde naar buiten toe de gelukkige Hanneke te zijn, maar dat lukte me niet altijd.

Even legt Hanneke het dagboek naast zich neer. De herinneringen dringen zich zo aan haar op. Ze loopt naar de cd-speler, pakt een cd uit het rek en doet hem erin. Dan gaat ze weer zitten en luistert naar de muziek. Maar deze keer lukt het haar niet, daar is ze te onrustig voor. Ze pakt het dagboek en bladert even verder. Sommige bladzijden wil ze gewoon niet lezen, dat is te heftig voor haar.

Joris staat ineens naast haar en legt een poot op haar arm. Ze glimlacht en aait hem over zijn kop.

'Als ik jou toch niet had!' zegt ze zacht. Met een zucht laat hij zich weer op de grond zakken.

Hanneke leest verder.

Soms denk ik dat ik niet in staat ben op te schrijven hoe ik me in die omstandigheden voelde, waarover ik schrijf. Maar Antje, omdat ik weet dat jij me begrijpt, probeer ik het maar weer. Anders denk ik dat het niet goed gaat met me.

Je weet dat we in het nieuwe huis bezig waren. Nadat mijn ouders weggegaan waren, voelde ik me toch wat opgelaten. Ik wilde er niet direct tegen Joost over beginnen, maar toen we 's zondags uit de kerk kwamen, heb ik een poging gewaagd. Hij luisterde naar me en toen ik uitgesproken was zei hij: 'Waar maak jij je druk over? Ik mag toch wel zeggen hoe ik het wil hebben? Ik weet heus wel dat er weinig mensen zijn die zo precies zijn als ik. Daarom is het beter dat ik het zelf doe.' Ik was echt sprakeloos. Even vroeg ik me af of hij wel gevoel had.

Ineens voelde ik me heel erg moe en ik had ook geen zin meer om ertegen in te gaan. Gelukkig was hij die zondag goed voor me en eer het avond was, was ik het alweer vergeten.

Nu merk ik gewoon dat ik wat ga bibberen met schrijven, maar ik ga toch door. Ik had een paar heerlijke weken met hem. Hoewel hij wel erg veeleisend was op seksueel gebied. Na een paar weken wilde ik hem verrassen door boven een kamertje zelf te behangen. Ik voelde me gewoon wat opgewonden. Wat zou hij die avond opkijken. Het was geen groot kamertje en ik deed m'n uiterste best. 'k Was buitengewoon trots op het resultaat en toen hij thuiskwam, nam ik hem enthousiast mee naar boven. O Antje, je zult het niet geloven, maar het is werkelijk gebeurd. Ik liet hem het kamertje zien en verwachtte al min of meer een compliment. Maar wat denk je? Hij liep keurend door het kamertje en voor ik goed en wel besepte wat er gebeurde, had hij twee banen behang eraf getrokken. Ik was met stomheid geslagen en prompt begon ik te huilen. Hij draaide zich naar me om en zei: 'Je had het beter met mij kunnen doen, want het ziet er niet uit!'

Op dat moment voelde ik me razend worden en het liefst had ik hem allerlei verwijten naar het hoofd geslingerd. Maar ik zei niets... helemaal niets. Ik was vanbinnen

kapot... Misschien ook een overdreven reactie van mij, maar ik bunkerde zo naar een blijk van waardering van hem. En dan zoiets! Hij sloeg zijn arm om me heen, alsof hij medelijden met me had, en nam me mee naar beneden. Later op die avond vroeg ik me wel honderd keer af waarom ik niets gezegd had, maar ik kon het gewoon niet! Wel nam ik voor mezelf het besluit om nooit meer iets te doen. Ik was gewoon murw geslagen.

De andere avond kwam oma onverwacht. Wat was ik blij, maar aan de andere kant ook ongerust, want oma zag altijd zo scherp. Ze vond het huis heel mooi geworden en ze was blij voor ons dat we het zo goed getroffen hadden. Joost glunderde helemaal en liet oma alles zien. Toen hij dat gedaan had, zei hij dat hij andere dingen te doen had, maar dat ze zich vast niet met mij zou vervelen. Zodoende was ik de rest van de avond alleen met oma. Anders had ik altijd zoveel te vertellen, maar nu stakte het gesprek steeds. Gelukkig vroeg oma verder niets.

Om halftien stond ze op om naar huis te gaan. Ik liep met haar mee naar de auto. Joost was nergens te bekennen en oma zei dat ik hem dan maar de groeten moest doen. Voor ze in de auto stapte, pakte ze mijn gezicht tussen haar handen en keek me even heel doordringend aan. Ze drukte me tegen zich aan en gaf me een kus op mijn voorhoofd. Toen fluisterde ze: 'M'n lieve kleindochter.' Zonder verder nog iets te zeggen, stapte ze in de auto en reed weg. Door een waas van tranen zwaaide ik haar na.

Ik heb toen heel lang gebuild. Joost kwam pas laat thuis en toen ik vroeg waar hij geweest was, gaf hij wat ontwijkende antwoorden. Ik moest leren dat hij sommige dingen alleen af moest handelen. Zodoende voelde ik me nog ellendiger, maar ik had de puf niet meer om te reageren. Hij zei wel tegen mij dat ik er moe uitzag en dat ik beter naar bed kon gaan. Ik treuzelde wat, want ik wilde zo graag dat hij

*me in zijn armen nam en dat ik me veilig bij hem voelde.
Maar dat gebeurde niet. Het was al na middernacht toen
Joost naar bed kwam.*

A. den Uil - van Golen

Doolhof van het leven

Sinds ze alleen is, woont Hanneke in een landelijk dorpje, waar ze het uitstekend naar haar zin heeft. Ze is gelukkig, vooral met haar hond Joris, maar mist toch een zinvolle invulling van haar leven.

Hannekes enige zoon Steef heeft min of meer afscheid genomen van het geloof en vervreemdt daardoor steeds meer van zijn moeder. Hanneke heeft daar veel verdriet van. Dan ontmoet ze Natasja, een jong meisje dat nog maar net in het dorp woont. Er ontstaat een bijzondere vriendschap tussen de twee. Als Natasja tijdens een buitenlandse vakantie een ongeluk krijgt, gaat Hanneke bij haar op bezoek. Dit bezoek krijgt een bijzondere betekenis voor Natasja en haar ouders. En als ze weer naar huis wil gaan, wordt Hanneke op een onverwachte manier geconfronteerd met haar verleden.

A. den Uil-van Golen schreef al veel romans en kinderboeken. Zij wil al haar boeken een boodschap meegeven en schuwt daarbij nooit de diepgang.

CITERREEKS

ISBN 978 90 5977 552 7 NUR 344

9 789059 775527

www.citerreeks.nl